

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Motieven en drempels van het mkb om te verduurzamen

9 November 2023

Wie zijn wij?

PANEL

Evelien van de Veer
Behavioural Insights Team Ministerie EZK

Gea Schonewille
Gedragspsycholoog bij D&B

Amber van Druten
Behavioural Insights Team Ministerie EZK

Jorn Pasmans
Sociaal psycholoog bij Duwtje

Behavioural Insights Team EZK/LNV

Onderzoeksprojecten

- Gedragsanalyses, interventies ontwerpen en uittesten

Advies

- Obv projectresultaten en bestaande literatuur

Kennisdeling

- interne en externe netwerken, [BIN NL](#)

gedrag@minezk.nl

Bij wat voor type organisatie werk je?

Wetenschap

(semi) Overheid

Adviesbureau

Vanuit welke interesse neem je deel aan deze sessie?

Duurzaamheid

Doelgroep mkb

Anders, namelijk

Overzicht onderzoeken verduurzaming mkb

	 Micro-mkb & subsidies	 Energieadviseurs	 Mkb & informatieplicht	 Zon-PV bedrijfsdaken
	2021-2022	2022	2022-2023	2022-2023
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none">▪ 2-10 medewerkers▪ <50.000 kWh of <25.000 m3 aardgas▪ Subsidie verduurzaming mkb (SVM)	<ul style="list-style-type: none">▪ Energieadviseurs▪ Adviseren mkb▪ Minimaal 2 jaar werkervaring	<ul style="list-style-type: none">▪ 10-250 medewerkers▪ 50.000< kWh of 25.000< m3 aardgas▪ Informatieplicht energiebesparing	<ul style="list-style-type: none">▪ Middelgroot bedrijfsdak met of zonder zon-PV
Methode	<ul style="list-style-type: none">▪ Online vragenlijst (n=176)▪ Experiment	<ul style="list-style-type: none">▪ Focusgroepen met energieadviseurs (n=16)	<ul style="list-style-type: none">▪ Online vragenlijst (n=425)▪ Interviews met experts en ondernemers (n=10)	<ul style="list-style-type: none">▪ Interviews met ondernemers (n=16)
	Publicatie	Publicatie	Publicatie	Publicatie

#1 Het mkb is een diverse en lastig te bereiken doelgroep

99,8% van de bedrijven in NL is mkb

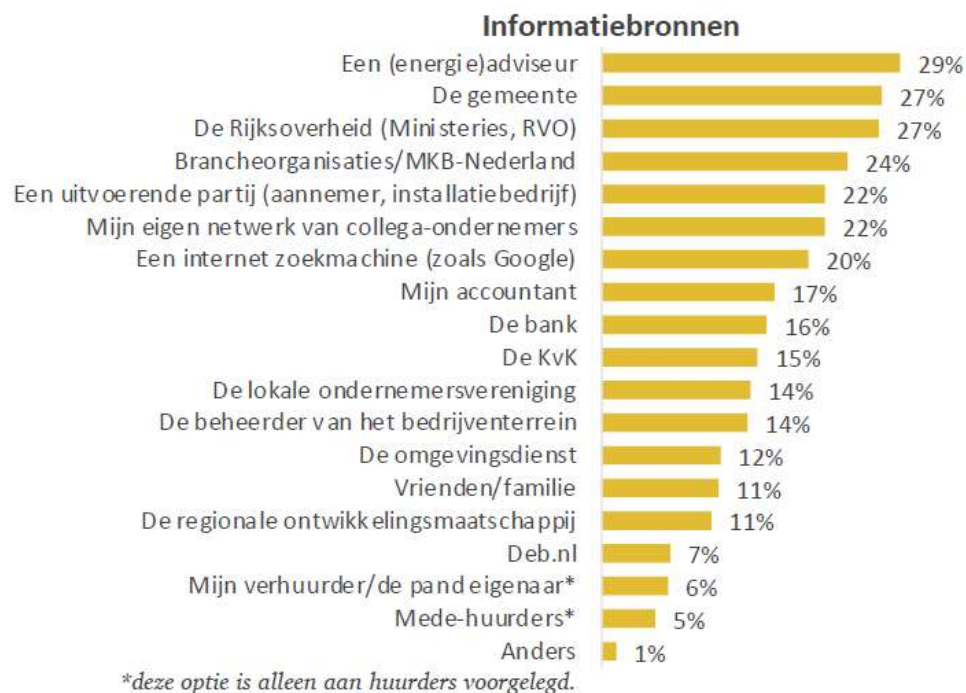
Aantal medewerkers	Aantal bedrijven	Percentueel
1 (ZZP)	1.813.840	81%
2 tot 10	355.460	16%
10 tot 50	56.310	3%
50 tot 250	12.185	0,5%
Meer dan 250	3.555	<0,2%
totaal	2.241.350	

Bron: [CBS](#)

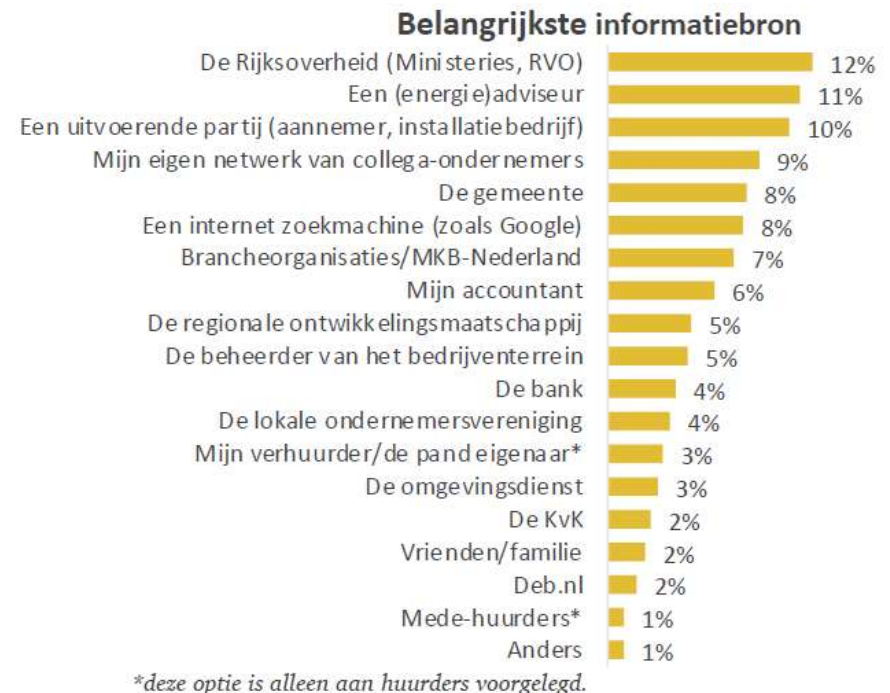

(Energie)adviseur meest frequente en Rijksoverheid belangrijkste informatiebron

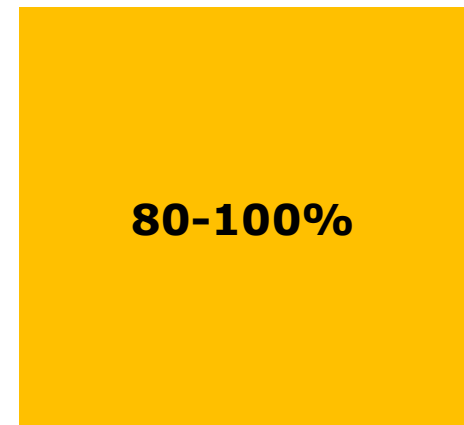
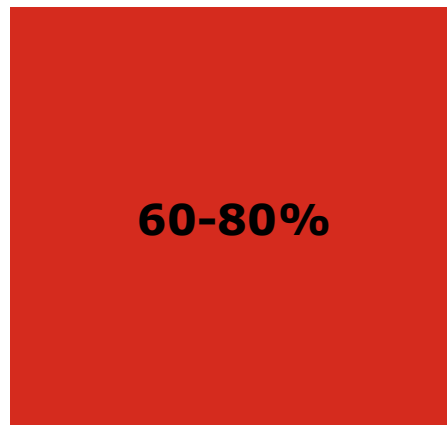
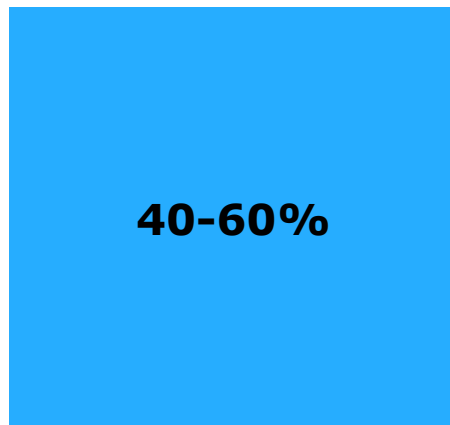
Figuur 5. Via welke bronnen krijgen respondenten informatie over verduurzamingsmaatregelen (N=425)? Respondenten konden meerdere antwoorden geven.

Figuur 6. Aan welke bron hechten respondenten de meeste waarde als zij een keuze moet maken over verduurzamingsmaatregelen (N=425)?

Hoeveel procent van de doelgroep denkt onder de informatieplicht te vallen?

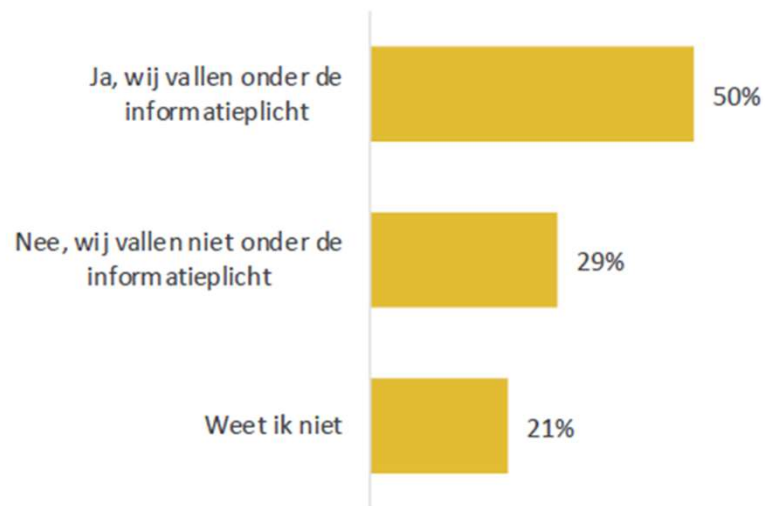

Winst te behalen bij bekendheid met subsidies en plichten

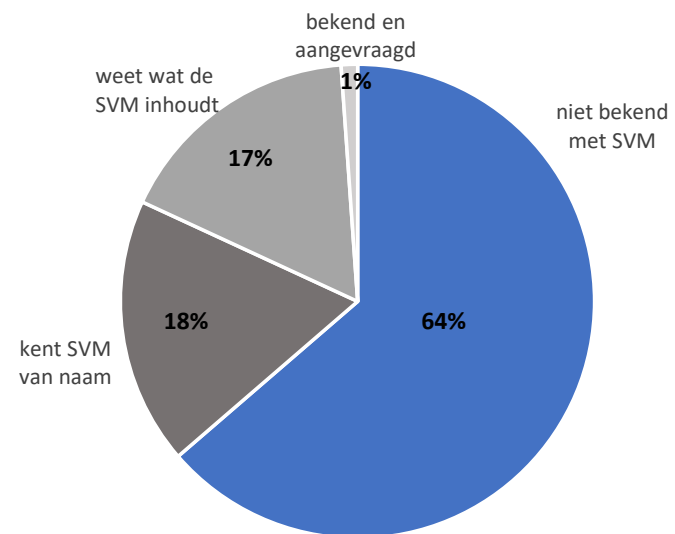
INFORMATIEPLICHT ENERGIEBESPARING

- > 83% bekend met informatieplicht
- > 50% denkt hieronder te vallen

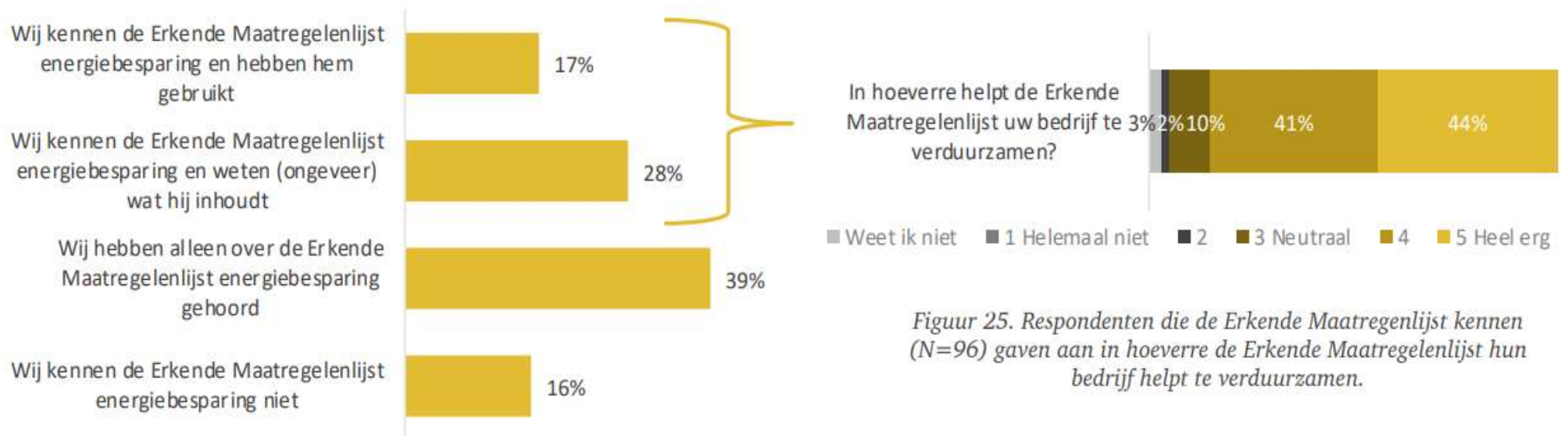
SUBSIDIE VOOR VERDUURZAMING (SVM)

- > 64% is **niet** bekend met SVM subsidie voor verduurzaming

Ondernemers tevreden over tools zoals EML

Figuur 24. Respondenten die weten dat hun bedrijf onder de informatieplicht valt (N=212) gaven aan in hoeverre hun bedrijf bekend is met de Erkende Maatregelenlijst energiebesparing.

Figuur 25. Respondenten die de Erkende Maatregelenlijst kennen (N=96) gaven aan in hoeverre de Erkende Maatregelenlijst hun bedrijf helpt te verduurzamen.

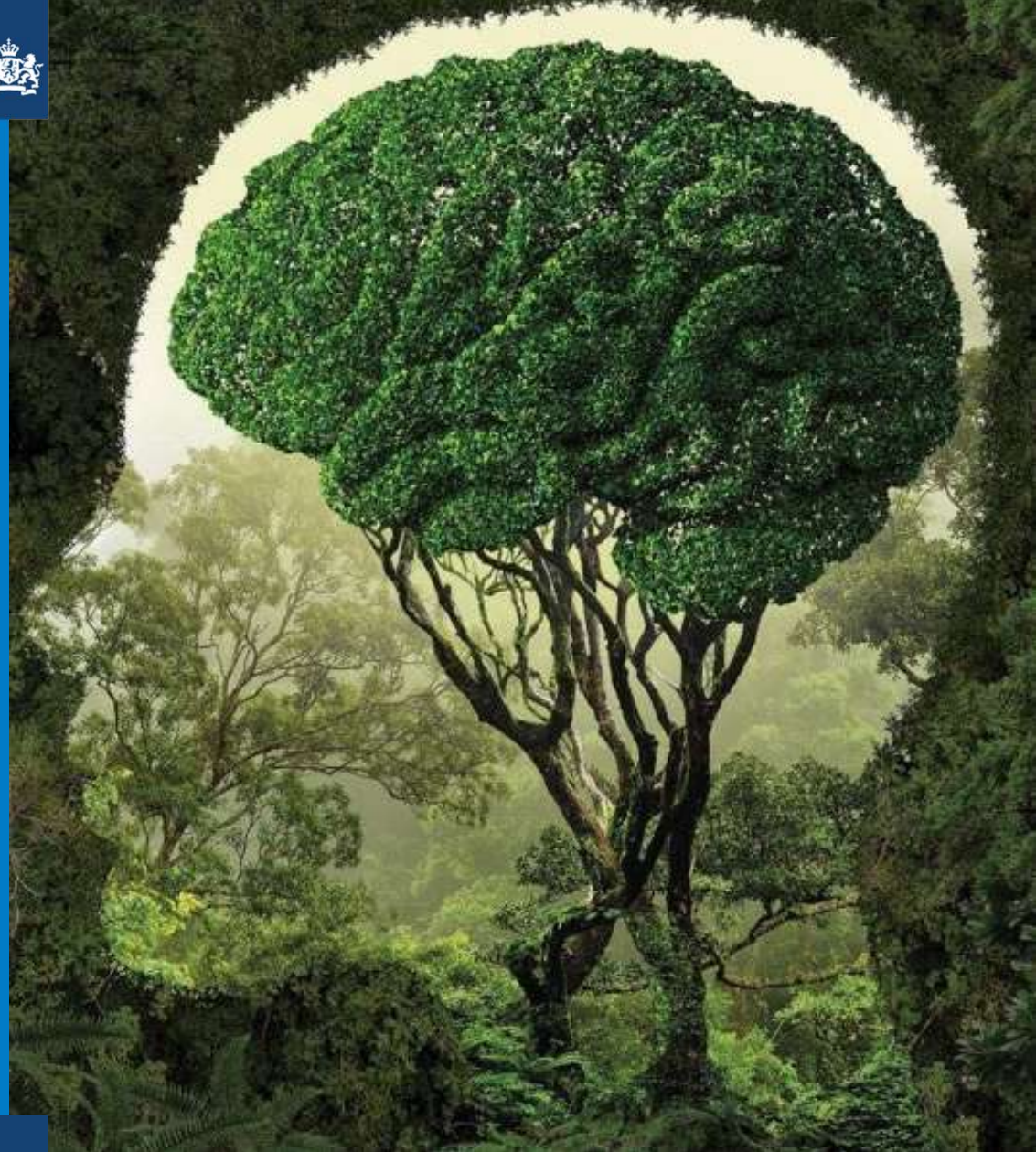

Hoe kunnen we mkb'ers beter bereiken?

#2 Mkb'ers zien kansen voor verduurzaming van hun bedrijf

Motieven en drempels om bedrijf te verduurzamen

Motieven

- > Hoge energieprijzen (78%)
- > Geld besparen (76%)
- > Impact klimaat (74%)
- > Voldoen aan wettelijke verplichtingen (73%)

Drempels

- > Kost veel tijd (51%)
- > Kost veel geld (51%)
- > Andere investering heeft prioriteit (44%)

Drijfveren van ondernemers om zon-PV te nemen

Gelegenheid: geplande renovatie of nieuw bedrijfspand zijn triggers

Toekomstbestendig is belangrijke **motivatie**

Sterke behoefte aan **autonomie**

Duurzaamheid is belangrijk voor **imago** (richting klanten)

Een gebrek aan vertrouwen in uitvoerders vormt een belemmering

Negatieve feedback werkt demotiverend

Duurzaamheidsmindset hangt samen met het aantal genomen maatregelen

- > 68-74% eens met stellingen over duurzaamheidsmindset

DUURZAAMHEIDSMINDSET

Wij willen een voorbeeld voor andere bedrijven zijn op het gebied van verduurzaming.

Wij willen dat ons personeel ons bedrijf ziet als duurzaam.

Wij willen dat ons bedrijf in de maatschappij bekend staat om hoe duurzaam wij zijn.

Wij willen dat onze klanten ons bedrijf zien als duurzaam.

Wij zien ons bedrijf als duurzaam.

Wij doen als bedrijf zoveel mogelijk om duurzaam te worden.

Duurzaamheid is een belangrijk onderdeel van wie wij zijn als bedrijf.

$B = .52$
 $p < .001$

**AANTAL GENOMEN
VERDUURZAMINGSMAATREGEN**

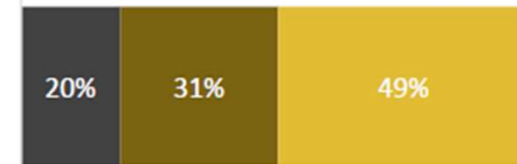

Ook groot deel huurders open voor verduurzaming

> 49% bereid meer huur te betalen voor verduurzaming

In hoeverre bent u bereid meer huur te betalen als uw verhuurder het pand verduurzaamt?

> 70% denkt dat verhuurder open staat voor nemen maatregelen

In hoeverre staat de verhuurder van uw bedrijfspand open voor maatregelen om het pand te verduurzamen?

■ Weet ik niet ■ (Helemaal) niet ■ Neutraal ■ (Helemaal) wel

Figuur 4. Huurders (N=148) gaven aan in hoeverre zij het eens zijn met de stellingen op een 5-punt schaal.

Bedrijven zien kansen voor verduurzaming

64%

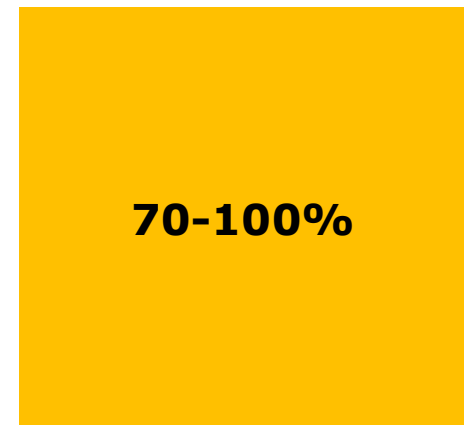
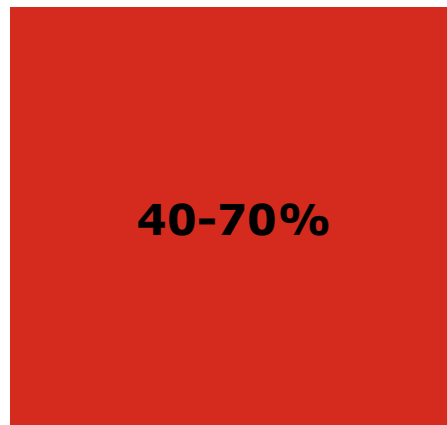
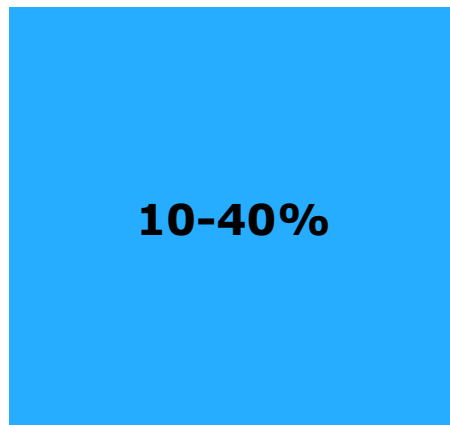
Geeft aan **kans** te zien hun bedrijf (verder) te **verduurzamen** met behoud van winstgevendheid

65%

Geeft aan dat een **duurzaam businessmodel nodig** is om als bedrijf te kunnen blijven bestaan

Hoeveel procent van bedrijven heeft concrete plannen voor verduurzaming van hun bedrijf?

Intention-behavior gap voor verduurzaming

64%

Geeft aan **kans** te zien hun bedrijf (verder) te **verduurzamen** met behoud van winstgevendheid

65%

Geeft aan dat een **duurzaam businessmodel nodig** is om als bedrijf te kunnen blijven bestaan

17%

Toch geeft slechts 17% aan **concrete plannen** voor verduurzaming gemaakt te hebben

Hoe zet je deze duurzaamheidsmindset om naar concreet gedrag?

#3 Vertrouwen in externe partijen is van belang

Subsidie Verduurzaming MKB (SVM) werd beperkt gebruikt

- > SVM biedt ondernemers 80% vergoeding voor de kosten van een op maat energieadvies en ondersteuning bij de uitvoering van het advies

Mogelijke verklaringen achterblijven aanvragen SVM

VERWACHTE RESULTATEN

- > Niet bekend met SVM (64%)
- > Subsidieaanvraag kost veel tijd (82%)
- > Administratief gedoe (79%)

ONVERWACHTE RESULTATEN

- > 46% wil advies van energieadviseur

Maar:

- > Gebrek aan vertrouwen in de adviseur en eigenbelang van adviseur (55%)
- > Sceptis over het nut van het advies (67%)

Kwalitatief onderzoek bevestigt dit beeld

Energieadviseurs

"Ik heb heel veel last van energieadviseurs die geen energieadviseur zijn. [...]. En dat ze dan ook nog een vriendje hebben die zonnepanelen op het dak gooit."

"Vertrouwen winnen is belangrijk. Niet zo van: okay daar komt er weer eentje die gaat zijn zakken vullen met allemaal onzin."

Ondernemers over uitvoerders zonnepanelen

"Het hele wereldje van zonnepanelen installateurs is een cowboy-land."

"Je hebt zoveel aanbieders [van zonnepanelen]. En iedereen zegt dat 'ie het kan en dat 'ie het beste heeft en ga zo maar door."

SVM stopgezet en aangescherpt heropend

**Kabinet stopt subsidie
verduurzaming wegens malafide
adviseurs**

 Laurens Berentsen

- > De resultaten van deze studies zijn gebruikt om de SVM te verbeteren
- > April 2023 SVM heropend
- > Energieadviseurs moeten nu minimaal 2 jaar aantoonbare ervaring hebben met het adviseren over energiebesparende maatregelen

Hoe vergroot je vertrouwen in externe partijen (energieadviseur, uitvoerder)?

Vragen?

